

Afdeling Nederland

Keizersgracht 177
Postbus 1968
1000 BZ Amsterdam

T 020 626 44 36

F 020 624 08 89

E amnesty@amnesty.nl

I www.amnesty.nl

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum
25 augustus '20

Onderwerp
Inbreng Amnesty International Tijdelijke wet notificatieapp Covid-19

Geachte Kamerleden,

Graag brengt Amnesty International middels deze brief enkele mensenrechtenwaarborgen onder de aandacht ter verbetering van de Tijdelijke wet notificatieapp Covid-19.¹ Amnesty International is allereerst positief over verscheidene normen die al opgenomen zijn, zoals het verbod op verplichting tot gebruik van de app en het gebruik van moderne versleutel en pseudonymiseringstechnologie.

Amnesty International wil echter benadrukken dat aanvullende wettelijke waarborgen noodzakelijk zijn om mensenrechten te beschermen omdat de Tijdelijke wet notificatieapp Covid-19 dat nog niet doet. Het gebruik van apps in virusbestrijding brengt risico's met zich mee voor zowel privacy als discriminatie. Om deze risico's te ondervangen is meer nodig dan alleen toepassing van de Algemene verordening gegevensbescherming. Deze waarborgen moeten worden verankerd in de wet *voordat* gestart wordt met de app:

1. De wet moet doelbinding vastleggen en hergebruik van gegevens door Google en Apple verbieden.

De gegevens mogen nadrukkelijk alleen worden gebruikt voor het opgenomen doel: om vroegtijdig zicht te verkrijgen op een mogelijke infectie met Covid-19, ter ondersteuning van de bron- en contactopsporing. Om dit te verzekeren moet in de wet worden vastgelegd dat de persoonsgegevens niet voor een ander doel mogen worden gebruikt. De gegevens mogen in het bijzonder niet worden hergebruikt door Google, Apple of anderen die hier toegang toe hebben. Dit kan worden opgenomen in Artikel 6d, lid 1.

2. Apps mogen niet leiden tot ongelijke behandeling. De wet moet ook het belonen en straffen van appgebruik verbieden om discriminatoire effecten te voorkomen.

Het gebruik van apps mag niet leiden tot ongelijke behandeling. Amnesty International wees in haar *position paper* van 20 april 2020 op de mogelijke discriminatoire risico's van appgebruik.² Indien de risicoscore mag leiden tot een andere behandeling van een individu

¹ Tijdelijke bepalingen in verband met de inzet van een notificatieapplicatie bij de bestrijding van de epidemie van covid-19 en waarborgen ter voorkoming van misbruik daarvan (Tijdelijke wet notificatieapplicatie covid-19) (TK 35538)

² Position paper Amnesty International t.b.v. hoorzitting/rondetafelgesprek Corona-app d.d. 22 april 2020. Zie: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020Z07101&did=2020D15132>

door niet-zorgverleners kan dit al snel leiden tot ongelijke behandeling en discriminatie op basis van economische positie. Het is daarom goed dat de Tijdelijke wet notificatieapplicatie covid-19 benadrukt dat het gebruik van de app vrijwillig is en niet verplicht mag worden gesteld. Ook zou in art. 6d, lid 6, het belonen of straffen van appgebruik moet worden verboden. Dit belonen zou bijvoorbeeld kunnen door het geven van korting op producten of diensten, het straffen door een hogere prijs te vragen bij geen appgebruik. Mensen die in armoede leven zouden dan daarom voor appgebruik kunnen kiezen. Dat is geen vrije keuze.

3. De wet moet het hergebruik van de *contact tracing* infrastructuur expliciet verbieden.

Het gebruik van *contact tracing* leidt gemakkelijk tot massa-surveillance, omdat contact- en bewegingspatronen van individuen worden gemonitord. Voordat *contact tracing* wordt ingevoerd in Nederland moeten de gevaren van surveillance zijn uitgesloten. Het is daarom van belang dat de *contact tracing* infrastructuur niet voor een ander doel dan virusbestrijding mag worden ingezet. Door *contact tracing* te promoten spoort de overheid mensen aan om de hele tijd signalen uit te zenden. Die uitgezonden signalen kunnen ook voor andere doeleinden worden gebruikt dan virusbestrijding. Bijvoorbeeld door Google die afluistert via “smart” home producten. Dit moet verboden worden. De *contact tracing*-infrastructuur mag niet worden hergebruikt voor andere doeleinden. De Avg regelt het hergebruik van data en kan dus niet het hergebruik van infrastructuur reguleren. De wet moet dit expliciet verbieden.

4. De wet moet duidelijk maken welke informatie het kabinet aan de Tweede Kamer moet geven bij verlenging. Daarnaast moet het parlement ook betrokken worden bij eventuele eerdere intrekking van de wet.

Amnesty International sluit zich aan bij het standpunt van *Bits of Freedom*: er moet duidelijk worden gemaakt welke informatie het kabinet aan de Tweede Kamer dient te geven als de wet langer in werking moet blijven.³ Amnesty International acht het tevens wenselijk dat het parlement ook wordt betrokken bij het eventueel intrekken van (een deel van) de wet, zoals naar voren gebracht door de Raad van State.⁴ Dit kan opgenomen worden in artikel II van de Tijdelijke wet.

Amnesty International wil graag nogmaals onderstrepen dat deze democratische en mensenrechtenwaarborgen *voorafgaand* aan het in gebruik nemen van de app moeten zijn verankerd. Bij verdere vragen of opmerkingen over onze inbreng zijn wij graag bereikbaar.

Hoogachtend,

Maaïke Zeeuw

Senior Medewerker Politieke Zaken
Amnesty International Nederland
+31641762730 – m.zeeuw@amnesty.nl

³ <https://www.bitsoffreedom.nl/2020/08/24/onze-analyse-van-het-wetsvoorstel-voor-de-coronamelder>.

⁴ <https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/@121776/w13-20-0254-iii>.